

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Силвия Стоянова Цонева, Нов български университет, член на научното жури, определено със Заповед З-РК-283/02.07.2024 г. на проф. д.н. Пламен Дойнов – Ректор на Нов български университет, във връзка с провеждане на защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор” по научна специалност „Граждански процес“, професионалното направление 3.6. Право, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Автор на дисертационния труд: Мария Георгиева Глушкова

Тема на дисертационния труд: „Изготвяне и предявяване на разпределение по реда на ГПК“

Научен ръководител: проф. д.н. Тодор Коларов

I. Кратки биографични данни за кандидата

Мария Георгиева Глушкова е завършила „Право“ във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. През периода 2002 -2006 г. е работила като държавен съдебен изпълнител при Районен съд – Горна Оряховица. От 2006 г. до 2021 г. е била частен съдебен изпълнител, регистрирана под № 730 в Камарата на ЧСИ, с район на действие Окръжен съд – Велико Търново.

II. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд отговоря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Темата на дисертационния труд е „Изготвяне и предявяване на разпределение по реда на ГПК“. Работата е в обем от 214 страници. В структурно отношение включва въведение, шест глави и заключение.

Главите са озаглавени, както следва: „Цел, задачи и метод на изследване“, „Генезис и развитие на основни институти – хирограф, несеквестрируемост, привилегия, перемпция, поръчителство, такси, лихви, разпределение, и техният съвременен аналог“, „Текущо състояние на проблема“, „Постъпила сума по сметка на съдебния изпълнител. Изготвяне, структура, съдържание на разпределението“, „Присъединени кредитори. Точно изчисляване на притезанията“, „Други разпределения“. В края на труда е приложен списък на използваната литература, който включва 23 заглавия на български език. Направени са 103 бележки под линия.

III. Актуалност и значимост на темата на дисертацията

В българското право институтът на разпределението в изпълнителния процес не е изследван обстойно от правната доктрина. Темата на дисертационния труд е удачно избрана. Тя е важна не само сама по себе си за правната теория, но в допълнение е особено значима за практиката и за осмисляне на редица други въпроси на изпълнителното производство по ГПК, свързани с разпределението. Всичко това определя практическата полезност и научна стойност на съчинението. Липсата на самостоятелно монографично изследване на този институт, неизяснената му правна природа и спорните въпроси около неговото прилагане на практика обосновават актуалността и научно-приложната значимост на темата на дисертацията.

IV. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд има характер на задълбочено и обстойно изследване на един недостатъчно изучаван самостоятелно правен институт с важно значение за правната теория и практика. Като обща оценка на дисертационния труд и проявените чрез него качества на докторантката може да се изтъкне следното: демонстрирано е високо ниво на познаване на цялата материя на изпълнителния процес, умение за самостоятелно извършване на академично проучване, полемизиране и излагане на правни аргументи, критично и аналитично разглеждане на широк кръг проблеми, поставени пряко в практическа светлина и в контекста на конкретни проявления на действителни хипотези, комплексно разглеждане на материята и формулиране на предложения за законодателни промени.

Глава първа от дисертационния труд е озаглавена „Цел, задачи и метод на изследване“. Като цел се поставя изработване и представяне на обобщен, правилен и законосъобразен модел, еталон, образец, на съставяне и предявяване на разпределение по реда на ГПК.

В глава втора, озаглавена „Генезис и развитие на основни институти – хирограф, несеквестрируемост, привилегия, перемпция, поръчителство, такси, лихви, разпределение, и техният съвременен аналог“ се прави кратък исторически преглед и обзор в законодателната уредба на някои основни институти на изпълнителното производство, свързани с темата на дисертацията.

Глава трета от дисертационния труд - „Текущо състояние на проблема“ се състои от три раздела. Първият от тях 3.1. „Пропуски в законодателството, противоречива съдебна практика. Тълкувателни решения“ посочва, формулира и представя актуални проблеми, свързани с изпълнителния процес, произтичащи от неясни или непълни разпоредби в законодателството и наличие на противоречива съдебна практика по разглежданите теми. Сред тях са открити: въпросът за отказа на длъжника от защита по чл. 436а ГПК, прекъсването на давността в хипотезата на чл. 116, б. „в“ ЗЗД, постъпващи доброволни плащания от длъжник по изпълнителното дело при перемпция и изтекла погасителна давност, доброволни периодични плащания след образуване на изпълнителното производство, прихващане в изпълнителното производство, проблеми, свързани с такси и разноски в изпълнителното производство, проблеми при присъединяване на държавата по изпълнителното дело, обжалване на акт на съдебен изпълнител, по който има обективирани разноски. Раздел 3.2. „Колизия с изпълнението по ЗОЗ и универсалното принудително изпълнение“ разглежда проблеми с правното положение на депозитаря и разпределението по ЗОЗ. Раздел 3.3. „Колизия с изпълнението по ДОПК. Частно лихварство“ прави анализ на чл. 169, ал. 8 ДОПК и чл. 76, ал. 2 ЗЗД и разглежда т.нар. „частно лихварство“ – термин, въведен от докторантката.

Глава четвърта разглежда етапите, които трябва да следва съдебният изпълнител, за да изготви правилно и законосъобразно разпределение на постъпилата сума. Главата е организирана в три раздела. В раздел 4.1. „Недопустимост, несеквестрируемост, перемпция, давност“ се приема, че преди да пристъпи към изготвяне на разпределение, първа и най-важна преценка на съдебния изпълнител е проверката дали получената сума, подлежаща на разпределение, представлява секвестрируем доход/вземане или имущество (както и дали същата не е платена след настъпила погасителна давност). В тази връзка са разгледани конкретни хипотези, свързани с правната същност на несеквестрируемостта. Обърнато е внимание на усложнения в изпълнителния процес при участие на солидарни длъжници. Раздел 4.2. „Място на привилегиите по чл. 136 ЗЗД в разпределението“ анализира правната уредба на привилегиите с оглед на това материалноправен или процесуалноправен е характерът на правото на предпочитане. Прието е, че привилегиата е материално право, защото законът дава специална

протекция и предпочитане на вземането още в момента на самото му възникване. Изследвано е също така приложното поле на чл. 136, ал. 4 ЗЗД. Раздел 4.3. е посветен на проблеми, свързани с регистрацията на длъжника по ЗДДС.

Глава пета „Присъединени кредитори. Точно изчисляване на притезанията“ разглежда въпросите на присъединяването на вискатели по право в хипотезите на чл. 458 от ГПК, вр. с чл. 191 ДОПК, чл. 459 ГПК (Раздел 5.1.), присъединени вискатели по чл. 456 ГПК (Раздел 5.2.), точно изчисляване притезанията и разноските в изпълнителното производство (Раздел 5.3.), усложнения при съставяне на разпределението, произтичащи от Европейска заповед за плащане и Европейска заповед за запор на банкови сметки (Раздел 5.4.).

Последната Шеста глава „Други разпределения“ е посветена на разпределението при възлагане на имот вместо плащане (Раздел 6.1.), възлагане на вземането за събиране или вместо плащане (Раздел 6.2.), продажба на неподеляем имот, предмет на съдебна делба (Раздел 6.3.), реквизити на разпределението, действия по насрочване, предявяване и изплащане (Раздел 6.4.).

V. Оценка на научните приноси В дисертационния труд могат да се открият редица приносни моменти, сред които особено внимание заслужат следните:

- задълбочено и широкообхватно разглеждане на правния институт на разпределението по ГПК

- анализиране на множество, свързани с него въпроси на целия изпълнителен процес

- проблемна ориентираност на съчинението, пряка практическа насоченост и актуалност на разглежданите проблеми;

- множество конкретни предложения *de lege ferenda*, касаещи ГПК, ЗОЗ, ЗДДС и ЗЗД.

VI. Критични бележки

Към дисертационния труд биха могли да се направят следните бележки:

- По мое мнение структурата на дисертационния труд не е оптимална. Част, озаглавена „Цел, задачи, метод на изследване. Очаквани резултати“ не може да съставлява самостоятелна глава на дисертационен труд.

Темата на дисертационния труд е „Изготвяне и предявяване на разпределение по реда на ГПК“. Въпросът за изготвяне на разпределението е включен в заглавието на Четвърта глава, но липсва в заглавията на разделите, елементи на тази глава. Предявяването на разпределението, от друга страна, е включено в последния раздел на последваната глава, наред с въпроси като реквизити, действия по насрочване и изплащане.

За да бъде по-убедително и целенасочено изложението би могло да се препоръча в края на всяка глава да има обособено заключение, което да формулира изводи, като посочва тяхното значение и отношение към зададената в самото начало логически организирана структура и поставените цели на изследването.

- Обвързването на отказа от давност с доброволно погасяване на задължението, изложено на стр. 84 от дисертацията, би могло да се прецизира като се разграничат институтите на отказ от изтекла давност, признаване на вземането и доброволно изпълнение.

- При разглеждане на хипотезата на прехвърляне на вземането вместо плащане по чл. 510 ГПК би било полезно да се съобразят и да се вземе отношение по различните становища в правната доктрина относно приложимостта на чл. 65, ал. 3 ЗЗД в този случай.

- Библиографията може да бъде допълнена с още правни съчинения и актуални статии.

Посочените бележки имат характер на препоръки и не засягат достойнствата и приносите на дисертационния труд.

VI. Оценка на публикации по дисертацията

За целите на настоящата процедура са представени 2 публикации по темата на дисертационния труд, а именно:

- За някои предизвикателства при изготвяне на разпределението по реда на ГПК, ЗОЗ, ДОПК и ТЗ. Годишник НБУ, 2022 г. – електронно издание, кн. 1.
- Усложнение в изпълнението на европейска заповед за плащане и европейска заповед за забор на банкови сметки. Юридическо списание, НБУ, бр. 2/ 2023 г.

Посочените статии са по темата на дисертацията и съдържат част от приносите на дисертационния труд.

VII. Оценка на автореферата

Представеният от докторантката автореферат съответства на съдържанието на дисертацията. В синтезиран и обобщен вид представя съдържанието на дисертационния труд по глави и раздели, като дава представа за изследваните проблеми и застъпените в него тези.

VIII. Заключение

Дисертационният труд има характер на завършено научно съчинение и представлява принос в областта на изпълнителното производство. На базата на това научно съчинение, както и на представените публикации по темата, считам, че докторантката Мария Георгиева Глушкова притежава задълбочени теоретични знания по специалността граждански процес и способности за самостоятелни научни изследвания. Представените по процедурата документи ясно показват, че са изпълнени минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 и чл. 6, ал. 3 от Закона за развитие на академичния състав в Република България за присъждане на образователната и квалификационна степен „доктор“ на Мария Георгиева Глушкова.

С оглед на горното, изразявам положителната си оценка за представения за защита дисертационен труд и предлагам на Научното жури да присъди на докторантката Мария Георгиева Глушкова образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Граждански процес“, Професионално направление „3.б. Право“.

Дата: 30.09.2024 г.

Подпис:
/доц. д-р Силвия Цонева/